

CUMA VAAZLARI

30.05.2025

YÂSÎN SÛRESİ: KUR'AN'IN KALBİ!

YAZAR: ALİ AYKAÇ

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ
قَالُوا يُوَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْأَمْرُ سَلُونِ

“Sura üfürölür de onlar hemen kabirlerinden çıkarak Rablerine doğru koşarlar. Derler ki: “Eyvah bize! Bizi yattığımız yerden kim kaldırdı?” (Onlara denir ki:) “İşte bu, Rahmân'ın vaad ettiği şeydir. Peygamberler doğru söylemiş.”

Yâsîn, 36/51-52.

iletişim : (0)541 934 3778 daha fazlası için: www.aliaykac.com

Bu içerik, yazarının izni olmadan kısmen veya tamamen kopyalanamaz ve dağıtılamaz. İlgili yasağa aykırı hareket eden kişiler hakkında, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre telif hakları kapsamında yasal işlem başlatılacaktır.

بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

Hamd, bizleri yokluktan varlığa çıkaran, varlık içinde de **en büyük nimet olan Kur’ân’la** bizleri buluşturan ve onun her bir âyetinde hayat bulan **hakikatin ruhunu** bize üfleyen **Allah’a** ﷻ mahsustur. Ve yine Hamd: ne bir hurâfe ne de bir ağıt olan, bilakis **bir çağrı, bir uyanış ve bir diriliş** olan **Yâsîn Sûresi’ni** kalplerimize nur, yollarımıza rehber kılan Rabbimiz’e ﷻ olsun. Salât ve selâm, **Kur’ân’ın yaşayan hali, hayatın kelâm ile buluşmuş örneği** olan Peygamber Efendimiz ﷺ üzerine olsun. O ki, **Kur’ân’ı yalnızca okuyarak değil yaşayarak tebliğ etti, tebliğ ettikçe yaşattı.** Onun ailesine, ashabına ve kıyamete kadar onun izini sürerek **Kur’ân’ı kendine rehber edinen müminlerin** üzerine olsun!

Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,

Kur’ân’ın her sûresi bir âlem, her âyeti bir hazine mesabesindedir. Ancak bazı sûreler, kalpte daha derin bir yankı uyandırır; tıpkı **bir kalbin göğüs kafesinde atışı gibi**, Kur’ân’ın da kalbinde atan bir sûre vardır: **Yâsîn**. Onu anlamak, sadece lafzını ezberlemek yahut kıraatle meşgul olmakla sınırlı değildir; asıl maksat, onun gönüllere dokunan çağrısına kulak vermek ve kalpte açtığı derin izleri yaşamın merkezine yerleştirmektir. Çünkü **Kur’an bir hitaptır; Yâsîn ise o hitabın kalpten kalbe açılan en güçlü sedasıdır.** Nitekim, Peygamber Efendimiz ﷺ bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmuştur:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ قَلْبًا، وَقَلْبُ الْقُرْآنِ يَسْ، وَمَنْ قَرَأَ يَسَ
كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِقِرَاءَتِهَا قِرَاءَةَ الْقُرْآنِ عَشْرَ مَرَّاتٍ

***“Her şeyin bir kalbi vardır. Kur’ân’ın kalbi ise Yâsîn’dir.
Kim Yâsîn’i okursa, Allah ﷻ ona onun kıraatıyla, Kur’ân’ı
on defa hatmetmiş gibi sevap yazar.”¹***

Bu hadis, bize yalnızca bir fazileti değil, **bir bakış açısını öğretmektedir**: Kalp ne ise, Yâsîn de odur. Kalp bedenin merkezidir; **kanı oradan alır, hayata taşır**. Yâsîn Sûresi de, Kur’ân’ın manasını, ruhunu ve çağrısını **kalpten bütün azalara taşıyan bir merkez sûredir**. İşte bu yüzden Yâsîn, sadece ölümlere değil, öncelikle dirilere okunur; **diriliği hatırlatsın, gaflet uykusundan uyandırсын** diye...

Yâsîn Sûresi’nin ilk âyetlerinde, **Peygamber Efendimiz ﷺ’in risaletine dikkat çekilir**. Bu dikkat, yalnızca bir hatırlatma değil, **bir tasdiktir, bir ispat ve aynı zamanda bir meydan okumadır**. Kur’ân, onun hak üzere olduğunu hem bildirir hem de ispat eder:

إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

***“Şüphesiz sen, gönderilmiş (peygamber)lerdensin.
Dosdoğru bir yol üzerindesin.”²***

¹ Tirmizî, Fezâilu’l-Kur’ân, 7.

² Yâsîn, 36/3-4.

Bu âyetler, risaletin bir tercih değil, bir ilahî görevlendirme olduğunu açıklar. Aynı zamanda bu görevlendirmenin keyfî değil, *sırat-ı müstakîm* yani hak, adalet ve tevhit ekseninde olduğunu vurgular. Burada dikkat çekici olan husus, risaletin bir hidayet çizgisiyle iç içe geçmesidir. Rasûl'e inanmayanlar aslında yalnızca bir şahsı değil, dosdoğru yolu da inkâr etmiş olurlar. Çünkü risalet, yolun kendisini temsil eder.

Bugün, modern zihinlerin kararsızlık içinde debelendiği, hakikat ile hakikatimsi arasında bocaladığı bir çağda yaşıyoruz. **İnanç, kimlik, hakikat ve sorumluluk gibi temel kavramlar bulanıklaştırılmakta;** doğruyla yanlış arasındaki çizgi silikleştirilmektedir. İşte tam da bu bağlamda **Yâsîn Sûresi'nin çağrısı**, çağımıza bir meydan okumadır. Çünkü sûrenin özünde, sadece tebliğ değil, **hakkı hatırlatmak, bâtıla meydan okumak** ve ölümün arkasındaki dirilişe **imanla sarılmak vardır**. Sûre boyunca dikkat çeken temel mesajlardan biri de, **Allah'ın ﷻ kudretine iman etmektir**.

أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ

“İnsan, bizim kendisini bir nutfeden yarattığımızı görmez mi de, şimdi apaçık bir düşman kesiliyor?”³

³ Yâsîn, 36/77.

Bu âyet, insanın acziyetine rağmen nasıl kibirlendiğini, kendisini inkâr noktasına getiren gururun nasıl da zayıf bir başlangıcı unutturduğunu gösterir. Allah ﷻ insanı basit bir sıvıdan yaratmıştır ama bu insan, Rabbiyle cedelleşmeye kalkışacak kadar haddini aşmıştır.

Kur'an'ın kalbi olan Yâsîn, özellikle insana dair en temel meseleleri hikmetli bir dil ve çarpıcı sahneler eşliğinde ele alır: risalet, tevhid, ahiret ve insanın yaratılış hakikati... Her bir ayet, yeryüzünün karanlık köşelerine düşen bir nur gibi, muhatabını iç muhasebeye davet eder. İnsanın nereye gittiğini, kimi izlediğini, neye yöneldiğini sorma cesaretini veren bu sûre; hak ile batılın, cennet ile cehennemin, hidayet ile sapkınlığın yollarını ayırt edici bir ölçü vazifesi görür. Yâsîn Suresi 61. ayette şöyle buyrulur:

وَأَنِ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

“Bana kulluk edin; işte bu, dosdoğru yoldur.”⁴

Bu ayet, insanın yolunu, yönünü ve yönelişini netleştirir. Kulluk, insanın yeryüzündeki en temel tanımıdır. Zira insanoğlu, ya Allah'a ﷻ kul olur ya da kendi hevasının, nefsinin, modern dünyanın putlaştırdığı arzuların esiri... Dosdoğru yol yalnızca Allah'a ﷻ yönelmiş bir kullukla mümkündür. Modern insan, özgürlük adı altında kendine

⁴ Yâsîn, 36/61.

köleleşmişken; Yâsîn Suresinin bu daveti, bir özgürleştirme çağrısıdır. Çünkü Allah’a ﷻ kul olan başka hiçbir şeye kul olmaz.

Yâsîn Suresi aynı zamanda inkâr edenlerin düşünce yapısını, çelişkilerini ve çürük iddialarını gözler önüne seren çarpıcı sahnelerle doludur. Özellikle insanın yaratılışına dair tereddütler, kıyamet sonrası dirilişe olan inançsızlık gibi temel akide meseleleri, sûre boyunca detaylı şekilde ele alınır. Bir adamın **“Çürümüş kemikleri kim diriltecek?”** sorusuna karşılık gelen cevap, sadece o adamı değil, kıyamete dek gelecek olan bütün şüphecilere verilmiş sarsıcı bir cevaptır. Ayet-i kerimede şöyle buyrulur:

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَمَ وَهِيَ رَمِيمٌ
قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ

“Ve bize bir örnek getirdi de kendi yaratılışını unuttu.

“Çürümüşken bu kemikleri kim diriltecek?” dedi.

De ki: “Onları ilk defa yaratan diriltecek.

O, her türlü yaratmayı bilendir.”⁵

Bu ayet, sadece ilmî değil, imânî bir muhakemenin kapısını aralar. İlk yaratılışı inkâr etmeyen bir aklın, ikinci yaratılışı da inkâr etmesi mantıken mümkün değildir. Ama

⁵ Yâsîn, 36/78-79.

mesale mantıkla değil, kalbin körlüğüyle ilgilidir. وَنَسِيَ خَلْقَهُ “yaratılışını unuttu” ifadesi, insanın en temel gafletini göz önüne serer: Kendini unutmak. Nereden geldiğini, kim tarafından yaratıldığını, ne için gönderildiğini unutan insan; kendi sonunu da ahiretini de kaybeder.

Yâsîn Suresi’nin en sarsıcı bölümlerinden biri, sura üflendiği ânın tasvir edildiği ayetlerdir. İnsanlar, bir sesle mezarlarından fırlayıp ayağa kalkarlar; şaşkıncırlar, pişmandırlar, fakat artık her şey için çok geçtir. Ayet-i kerimelerde bu hâl şöyle anlatılır:

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ
قَالُوا يَوَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ

“Sura üfürülür de onlar hemen kabirlerinden çıkarak Rablerine doğru koşarlar. Derler ki: “Eyvah bize! Bizi yattığımız yerden kim kaldırdı?” (Onlara denir ki:) “İşte bu, Rahmân’ın vaad ettiği şeydir. Peygamberler doğru söylemiş.”⁶

Bu ayetler, ölümden sonra uyanışın nasıl bir idrak ve pişmanlıkla gerçekleşeceğini gözler önüne serer. İnsan, yaşarken aldırmadığı, görmezden geldiği hakikatleri orada apaçık bir şekilde fark eder. Lakin o farkındalık, artık

⁶ Yâsîn, 36/51-52.

faydasızdır. يَا وَيْلَنَا **“Eyvah bize!”** ifadesi, derin bir pişmanlığın, inkârla geçen bir ömrün son çılgılığıdır. Bu noktada insan, sadece bilgiyle değil, **imanla şekillenmiş bir şuura** muhtaçtır. Çünkü **bilgi biriktirmek değil, o bilgiyi imana dönüştürmek** kurtuluşa vesile olur.

Yâsîn Suresi’nin bu bölümü aynı zamanda, ölümü bir son değil, bir başlangıç olarak takdim eder. **Kabir, bir kapanış değil; ebedî âleme açılan bir kapıdır.** Sure, insanı ölümle yüzleştirerek, hayatın aslında ebediyete hazırlık olduğunu hatırlatır. İşte bu yüzden Peygamber Efendimiz ﷺ şöyle buyurmuştur:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : أَكْثَرُوا مِنْ ذِكْرِ هَادِمِ اللَّذَاتِ، قِيلَ : وَمَا هَادِمُ
اللَّذَاتِ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : الْمَوْتُ

“Lezzetleri yok eden ölümü çokça hatırlayın.” Sahâbîler sordular: “Ey Allah’ın Rasûlü ﷺ, lezzetleri yok eden nedir?” Buyurdu ki: “Ölümdür.”⁷

Ölüm, dünya lezzetlerinin dengesini bozan değil, anlamını derinleştiren bir hakikattir. Onu unutmak gaflet doğurur; hatırlamak ise kalbi rikkatle doldurur. Yâsîn Suresi bu hatırlatmayı yaparken, sadece bir korku diliyle değil, aynı zamanda **ümede açılan bir rahmet penceresiyle** de

⁷ Tirmizî, Zühd, 4.

konusur. Çünkü sadece cehennemle korkutmaz, **cennetle de müjdeler.**

Bugün içinde yaşadığımız toplum, ne yazık ki **kalbiyle duyamayan, gözleriyle gerçeği göremeyen, aklıyla derinlemesine düşünemeyen bir hâl içindedir.** Böyle bir toplum, hakikaten yaşayan bir toplum değildir; zira insanın özü, kalbinin ve zihninin diriliğiyle hayat bulur. Kalbi susturulmuş, vicdanı köreltilmiş, aklı meşgul edilerek mecrasından saptırılmış bir toplum, en ağır manevî ölümün pençesindedir. Kur’ân-ı Kerîm, bu hakikati tam bir vecizlikle şöyle ifâde eder:

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَامِدُونَ

“Sadece bir tek çığlık olacak ve bir de bakacaksın ki hepsi sönmüşler.”⁸

Buradaki خَامِدُونَ kelimesi, yalnızca fiziken yaşamını yitirmiş insanları değil, **kalbi, ruhu ve vicdanı sönmüş, maneviyattan tamamen kopmuş kimseleri** de ifade eder. Bu kelime, uzun zaman önce harlayan, coşan, ışık saçan bir ateşin, artık küllere dönüşmüş hâlini anlatır. Böyle bir ateş, ne ışık verir ne ısıtır; sadece ölü kül yığınıdır.

⁸ Yâsîn, 36/29.

Bugün yaşadığımız toplumun durumu da aynen budur. İnsanlar kalpleriyle hissedemiyor, ruhlarıyla kıpırdayamıyor; gözleri ve kulakları gerçeklere kapalı, zihinleri ise doğruyu yanlıştan ayırt edemez hâle gelmiştir. Oysa **insan, yaratılışının gereği olarak kalbiyle duyacak, vicdanıyla hareket edecek ve aklıyla derinlemesine düşünecektir.** İşte bu noktada Yâsîn Suresi’nin mesajı net ve keskindir: “**Ey insan! Kalbini dirilt! Ey kul! Hakikate dön!**”

Bu çağrı, sadece bireyler için değil, bütün bir toplum ve ümmet içindir. Çünkü kalplerin dirilişi olmadan, gerçek hayatın, gerçek huzurun ve gerçek anlamın mümkün olmayacağı açıktır. İnsan ancak kalbiyle dirildiğinde; yani vicdanı, ahlakı ve maneviyatıyla hakikate uyanık hale geldiğinde, gerçek hayata, ilahi hayata kavuşabilir. **Bu sebeple, hayatını sadece maddi ve geçici şeylere bağlayan, manevi dünyasını ihmal eden her insan, aslında ‘yaşarken ölü’dür.**

Ayetin son kısmını hepimize büyük bir uyarı ve umut olarak hatırlatalım:

فَإِذَا هُمْ خَمِدُونَ

“İşte o anda hepsi sönmüşlerdir.”⁹

⁹ Yâsîn, 36/29.

Bu sönmüşlükten kurtulmanın, kalbi yeniden tutuşturmanın ve ruhu yeniden diriltmenin yolu ise **Allah’a ﷻ dönmek, O’nun kitabıyla, peygamberinin ﷺ sünnetiyle hayatı yeniden inşa etmekten geçer.**

Allah’ım! Bizleri, Yâsîn Suresi’nin kalbimizdeki nurunu hissedem, hayatımızı Kur’ân’ın ışığıyla aydınlatan kullarından eylesin! **Allah’ım!** Bizleri, Fıtratımızı koruyarak, sana karşı sorumluluk bilinciyle yaşayan, Yâsîn Suresi’nde bildirilen hakikatleri hayatında somutlaştıran kullarından eylesin!

وَأٰخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ , **الفاتحه**